Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
PAOLA MENGOZZIJA,
predstavljeni 15. decembra 2011 [1]

Zadeva C-604/10

Football Dataco Ltd
Football Association Premier League Ltd
Football League Limited
Scottish Premier League Ltd
Scottish Football League
PA Sport UK Ltd
proti
Yahoo! UK Limited
Stan James (Abingdon) Limited
Stan James PLC

Enetpulse APS(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division), Združeno kraljestvo)

„Direktiva 96/9/ES — Pravno varstvo baz podatkov — Sporedi nogometnih prvenstev — Avtorska pravica“

1. Sodišče je v tej zadevi pozvano, naj dopolni svojo sodno prakso v zvezi z možnostjo zaščite sporedov nogometnih prvenstev na podlagi Direktive 96/9/ES o pravnem varstvu baz podatkov (v nadaljevanju tudi: Direktiva) [2]. Sodišče je leta 2004 pojasnilo, da taki sporedi načeloma ne morejo uživati varstva s tako imenovano pravico *sui generis*, ki jo določa Direktiva. Za dopolnitev okvira bo zato zdaj treba preveriti, ali je mogoče uporabiti zaščito z avtorsko pravico in pod katerimi pogoji je to mogoče, .

I – Pravni okvir

2. Direktiva 96/9/ES določa, da lahko baza podatkov uživa dve različni vrsti varstva. Prvo vrsto varstva, ki jo zagotavlja avtorska pravica, opredeljuje člen 3:

„1. V skladu s to direktivo se z avtorsko pravico varujejo baze podatkov kot take, ki so zaradi izbora ali razporeditve svoje vsebine avtorjeva lastna intelektualna stvaritev. Za določitev njihove upravičenosti do takšnega varstva se ne uporabljajo nobeni drugi kriteriji.

2. Varstvo baz podatkov z avtorsko pravico, zagotovljeno s to direktivo, ne zajema njihove vsebine in ne vpliva na nobeno pravico na sami vsebini.“

1 — Jezik izvirnika: italijanščina.

2 — Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 1996 (posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 15, str. 459).

3. Člen 7 Direktive v nadaljevanju določa drugo vrsto varstva, tako imenovano pravico *sui generis*, za baze podatkov, katerih priprava je zahtevala „znatno naložbo“:

„1. Države članice predvidijo pravico izdelovalca baze podatkov, pri katerem je prišlo do kakovostno in/ali količinsko znatne naložbe v pridobivanje, preverjanje ali predstavitev vsebine, da prepreči neupravičeno jemanje izvlečkov in/ali ponovno uporabo celotne vsebine te baze podatkov ali njenega bistvenega dela, ocenjenega kakovostno in/ali količinsko.

[…]

4. Pravica, predvidena v odstavku 1, velja ne glede na upravičenost te baze podatkov do varstva z avtorsko ali drugimi pravicami. Poleg tega velja ne glede na upravičenost vsebine te baze podatkov do varstva z avtorsko ali drugimi pravicami. Varstvo baz podatkov s pravico, predvideno v odstavku 1, ne vpliva na pravice, ki obstajajo glede njihove vsebine.“

4. Člen 14 Direktive ureja njeno časovno uporabo. V odstavku 2 predvsem določa pravilo, ki se uporablja, če je baza podatkov varovana z avtorsko pravico pred začetkom veljavnosti Direktive, vendar ne izpolnjuje zahtev za tako varstvo na podlagi Direktive:

„[…] [Č]e baza podatkov, varovana z avtorsko pravico v državi članici, na dan objave te direktive ne izpolni kriterijev upravičenosti do varstva z avtorsko pravico, določenih v členu 3(1), posledica te direktive ni krajšanje preostalega trajanja varstva, ki ga določa ureditev v tej državi članici.“

II – Dejansko stanje, postopek v glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

5. Družbe Football Dataco Ltd in drugi (v nadaljevanju: Football Dataco in drugi) organizirajo angleška in škotska nogometna prvenstva. V tem okviru izdelajo in objavijo seznam vseh tekem, ki se bodo vsako leto odigrale na teh prvenstvih. Nasprotne stranke, Yahoo! UK Limited in drugi (v nadaljevanju: Yahoo in drugi) zadevne sporede nogometnih tekem uporabljajo za posredovanje obvestil in informacij in/ali za organiziranje stav.

6. Football Dataco in drugi v bistvu zahtevajo, naj Yahoo in drugi plačajo pravice za uporabo sporedov nogometnih tekem, ki jih pripravljajo prvonavedene. Za te sporede zahtevajo varstvo na podlagi Direktive, ali z avtorsko pravico ali s pravico *sui generis*.

7. Nacionalna sodišča so zavrnila varstvo s pravico *sui generis*, ker se je Sodišče pred kratkim, novembra 2004, o tem že zelo jasno izreklo v štirih sodbah velikega senata[3]. Ker pa predložitveno sodišče meni, da še vedno ni rešeno vprašanje glede morebitnega varstva z avtorsko pravico, ki ni bilo poudarjeno v okviru zadev, o katerih je bilo odločeno leta 2004, je prekinilo odločanje in v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Kako je treba razumeti ‚baze podatkov […], ki so zaradi izbora ali razporeditve svoje vsebine avtorjeva lastna intelektualna stvaritev,‘ iz člena 3(1) Direktive 96/9/ES in natančneje:

   (a) ali je treba izključiti intelektualni napor in veščine pri oblikovanju podatkov?

   (b) ali ‚izbor ali razporeditev‘ vključuje pomemben dodatek predhodno obstoječemu podatku (kot je določitev datuma nogometne tekme);

3 — Sodbe z dne 9. novembra 2004 v zadevi Fixtures Marketing (C-46/02, ZOdl., str. I-10365); v zadevi The British Horseracing Board in drugi (C-203/02, ZOdl., str. I-10415); v zadevi Fixtures Marketing (C-338/02, ZOdl., str. I-10497) in v zadevi Fixtures Marketing (C-444/02, ZOdl., str. I-10549).

(c) ali ‚avtorjeva lastna intelektualna stvaritev' zahteva od avtorja več kot znatno delo in veščine, in če je tako, kaj?

2. Ali Direktiva nasprotuje nacionalnim avtorskim pravicam na bazah podatkov, ki so drugačne od tistih, zagotovljenih z Direktivo?"

III – Prvo vprašanje za predhodno odločanje

8. Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem za predhodno odločanje Sodišču predlaga, naj v bistvu pojasni, pod katerimi pogoji je mogoče bazo podatkov v skladu z Direktivo 96/9/ES zaščititi z avtorsko pravico. Da bi lahko ustrezno odgovorili, je najprej treba povzeti sodno prakso Sodišča v zvezi s sporedi nogometnih tekem in nato preveriti, kakšna so razmerja med vrstama varstva, ki sta mogoči na podlagi Direktive: med avtorsko pravico in pravico *sui generis*.

A – *Sodna praksa Sodišča na tem področju*

9. Sodna praksa Sodišča je v zvezi z varstvom baz podatkov – sklicujem se predvsem na že navedene sodbe iz novembra 2004 – pojasnila temeljna vidika, ki ju je treba upoštevati pri preučitvi zastavljenih vprašanj za predhodno odločanje.

10. Prvič, spored nogometnih tekem, čeprav v obliki preprostega seznama tekem, je treba šteti za bazo podatkov v smislu Direktive [4]. To dejstvo kot samoumevno sprejemajo predložitveno sodišče in vsi subjekti, ki so podali stališča, zato mu ni treba posvečati nadaljnje pozornosti.

11. Drugič, spored nogometnih tekem ne izpolnjuje zahtev, ki so v skladu s členom 7 Direktive nujne za zaščito baz podatkov s pravico *sui generis*. Sestava sporeda, ki pomeni vključitev niza že obstoječih podatkov (podatki o vsaki tekmi) na urejen seznam, namreč ne zahteva nobene znatne naložbe za pridobivanje, preverjanje ali predstavitev podatkov. [5] Kot sem navedel, predložitveno sodišče sprejema tudi ta vidik (čeprav so nekatere stranke v postopku v glavni stvari želele doseči, da se Sodišču predložijo nekatera vprašanja tudi v zvezi s pravico *sui generis*) in zato je svoja vprašanja omejilo na varstvo z avtorsko pravico.

B – *Razmerje med varstvom z avtorsko pravico in varstvom sui generis*

12. Drugi vidik, ki ga je nujno treba pojasniti pred proučitvijo prvega vprašanja, se nanaša na razmerje med obema vrstama varstva, ki ju določa Direktiva. Ko preberemo besedilo upoštevnih določb, bi se namreč morali vprašati, ali ne obstaja *hierarhično razmerje* med varstvom z avtorsko pravico in varstvom *sui generis*. Tovrstna razlaga, ki lahko računa na zanesljivo podporo [6] in na katero so se posredno sklicevala tudi nekatera stališča na obravnavi, šteje varstvo *sui generis* za varstvo druge stopnje, ki ga je mogoče priznati, če baza podatkov ne izpolnjuje pogoja izvirnosti, ki je nujen za varstvo z avtorsko pravico. V takem primeru bi dejstvo, da je Sodišče v sodbah iz novembra 2004 zavrnilo varstvo *sui generis* (tako rekoč „manjše" varstvo) za nogometna prvenstva, samodejno zavrnilo tudi varstvo z avtorsko pravico (tako rekoč „večje" varstvo).

13. Pazljiva proučitev Direktive pa pokaže, da tovrstna razlaga ni pravilna in da je treba obe vrsti varstva šteti za popolnoma medsebojno neodvisni, kot so to dejansko priznali tudi vsi subjekti, ki so predložili stališča v tem postopku, vključno s Komisijo.

4 — V opombi 3 navedena sodba Fixtures Marketing (C-444/02), točke od 23 do 36.

5 — V opombi 3 navedena sodba Fixtures Marketing (C-46/02), točke od 44 do 47.

6 — V tem smislu glej zlasti *Working Paper* GD Notranji trg z dne 12. decembra 2005, *First evaluation of Directive 96/9/EC on the legal protection of databases*, ki je na voljo na spletni strani Komisije.

14. Ugotoviti je namreč treba, da je predmet obeh varstev v Direktivi različen. Prvič, varstvo z avtorsko pravico se v bistvu osredotoča na *strukturo* baze podatkov, torej na način, na katerega jo je njen avtor konkretno ustvaril, z izbiro vsebine, ki jo je vključil, ali načinom njihove predstavitve. Odstavek 2 člena 3 poleg tega jasno določa, da avtorska pravica, zagotovljena s tem členom, „ne zajema […] vsebine“ baz podatkov, ki je lahko samostojno varovana z avtorsko pravico, vendar pa ne zaradi tega, ker je vključena v varovano bazo podatkov. V uvodni izjavi 15 je navedeno, da varstvo z avtorsko pravico „obsega strukturo baze podatkov“. Nasprotno pa je varstvo *sui generis* le pravica, da se prepreči jemanje izvlečkov in/ali ponovne uporabe *podatkov, ki jih vsebuje baza podatkov*. Ta pravica ni priznana zato, da bi se zavarovala izvirnost baze podatkov, ampak da se nagradi trud, vložen za zbiranje, preverjanje in/ali predstavitev podatkov iz baze.[7]

15. Z drugimi besedami, bazo podatkov je torej, kadar je ustrezno, mogoče zaščititi samo z avtorsko pravico, samo s pravico *sui generis*, z obema ali pa z nobeno od njiju.

C – *Pojem baze podatkov v smislu Direktive*

16. Kot smo pravkar lahko videli, pa dejstvo, da sta obe mogoči vrsti varstva baze podatkov medsebojno popolnoma neodvisni, ne pomeni, da mora biti pojem baza podatkov, tako kot ga je poudarilo Sodišče v sodbah iz novembra 2004, različen glede na dve vrsti pravice. Nasprotno, prepričan sem, da mora biti ta pojem nujno enak. Nobenega smisla nima, da bi ključni koncept Direktive, ki je opredeljen v njenem členu 1, lahko imel različen pomen, ne da bi v besedilu zasledili argument, da bi v tem smislu razlagali ločena člena zakonskega besedila, ki poleg tega ohranjata vso svojo vrednost, če se jih razlaga v skladu z enotnim pojmom koncepta baze podatkov. Z avtorsko pravico je mogoče zaščititi strukturo baze podatkov, medtem ko se s pravico *sui generis* varuje njena vsebina: vendar to nikakor ne zahteva, da morata obstajati različna pojma „baza podatkov“.

17. V zvezi s tem je Sodišče pojasnilo, da okvir varstva, ki ga zagotavlja Direktiva, *ne obsega faze ustvarjanja podatkov, temveč le fazo njihovega zbiranja, preverjanja in predstavitve*[8]. Z drugimi besedami, razlagalec mora opredeliti „bazo podatkov“, pri čemer mora pazljivo začrtati jasno mejo, ki ločuje trenutek ustvarjanja podatkov, ki Direktive ne zanima, od trenutka, v katerem so ti podatki zbrani ali obdelani, ki je nasprotno pomemben pri ugotovitvi, ali taka baza podatkov zasluži zaščito ali ne.

18. Sodišče je tako razlikovanje med ustvarjanjem podatkov in njihovo vključitvijo izvedlo v okviru razprave o varstvu *sui generis*. Vendar gre po mojem mnenju za preudarke, ki splošneje zadevajo pojem baze podatkov v smislu Direktive. Taka natančna opredelitev dalje dokončno pojasnjuje, da Direktiva varuje *ustvarjanje baz podatkov* – z dveh vidikov njene strukture in zbiranja podatkov – *ne ukvarja pa se z varstvom podatkov*. Poleg tega pa je cilj Direktive spodbujati ustvarjanje sistemov zbiranja in dostopa do podatkov[9], ne pa ustvarjanje podatkov. Sodišče je zato v razpravi o pojmu baze podatkov večkrat vztrajalo pri neodvisni informativni vrednosti podatkov, ki so vključeni v bazo podatkov.[10]

19. Da se za Direktivo nikoli ne upoštevajo dejavnosti ustvarjanja podatkov, je dalje popolnoma logično tudi glede avtorske pravice, ker je – kot je to poudarjeno v Direktivi – podatke *mogoče vseeno zavarovati z avtorsko pravico*, če izpolnjujejo pogoje, ne glede na to, ali je baza podatkov varovana z avtorsko pravico.

7 — V opombi 3 navedena sodba Fixtures Marketing (C-46/02), točka 39. Dodatno lahko ugotovimo, da se v italijanski različici člena 7 Direktive zahteva, naj do znatne naložbe pride pri pridobivanju, preverjanju *in* predstavitvi podatkov. Nasprotno pa je v drugih jezikovnih različicah uporabljen veznik *ali*, in s temi različicami je usklajena razlaga, ki jo je podalo Sodišče: znatna naložba se lahko zavaruje, čeprav se nanaša le na pridobivanje, le na preverjanje ali le na predstavitev podatkov.

8 — V opombi 3 navedeni sodbi Fixtures Marketing (C-444/02), točki 39 in 40, in Fixtures Marketing (C-338/02), točka 25.

9 — V opombi 3 navedena sodba Fixtures Marketing (C-444/02), točka 28.

10 — *Ibidem*, točke 29 in od 33 do 35.

20. Zato je treba ugotoviti, da je v tem primeru zamisel, da se varstvo z avtorsko pravico uporabi za zaščito sporedov nogometnih tekem, vsaj nenavadna. Kot sem že navedel zgoraj, avtorska pravica v primeru baze podatkov v bistvu varuje njen „zunanji“ del, njeno strukturo. Kot je mogoče razumeti, Yahoo in drugi uporabljajo *podatke*, ki so jih obdelale družbe organizatorke prvenstev, in ne morebitnih načinov, kako te družbe javno objavljajo podatke. Preden je Sodišče s sodbami iz leta 2004 zavrnilo njegovo uporabljivost, je bilo po mnenju družb organizatork varstvo *sui generis*, ki kot smo lahko videli, varuje bolj vsebino baze podatkov (ali, bolje rečeno, potreben trud, vložen za njihovo zbiranje in predstavitev) kot njeno strukturo, edina popolnoma upravičena vrsta varstva. Uporaba avtorske pravice se tu kaže kot zasilna rešitev, ker je Sodišče izključilo varstvo *sui generis*. Zato tudi ni zanesljivo, da bi morebiten obstoj varstva z avtorsko pravico za koledarje nogometnih tekem oviral dejavnost, ki jo trenutno izvajajo Yahoo in drugi, ki kot je mogoče razumeti iz spisa zadeve, uporabljajo le neobdelane podatke (datume, časovne razporede in moštva za različne tekme) in ne strukture baze podatkov.

21. Glede na navedeno lahko zdaj preidemo na proučitev treh podvprašanj, ki jih je postavilo predložitveno sodišče. Njihova rešitev bo, kot bomo lahko videli, omogočila izčrpen odgovor na prvo vprašanje za predhodno odločanje.

D – *Točka (a) prvega vprašanja za predhodno odločanje*

22. Predložitveno sodišče s prvim od treh podvprašanj sprašuje Sodišče, ali je treba dejavnost za ustvarjanje podatkov, vključenih v bazo podatkov, upoštevati pri ugotovitvi, ali ta baza podatkov zasluži varstvo z avtorsko pravico ali ne.

23. Odgovor na to vprašanje izhaja neposredno iz mojih zgoraj navedenih ugotovitev glede nujnosti enotnega pojma „baza podatkov“ iz Direktive. Truda, vloženega za *ustvarjanje* podatkov, ni mogoče upoštevati pri presoji pravice do varstva z avtorsko pravico, natančno tako, kot jih v skladu s sodno prakso Sodišča ni mogoče upoštevati pri presoji pravice do varstva *sui generis*. Ustvarjanje podatkov je dejavnost, ki ne spada na področje uporabe Direktive.

24. Poleg tega je treba ugotoviti, da bi dejavnosti za ustvarjanje podatkov, če jih ni mogoče – kot je potrdilo Sodišče – upoštevati pri varstvu *sui generis*, ki je tesneje povezano s podatki in z njihovim pridobivanjem, morali še toliko manj upoštevati pri varstvu z avtorsko pravico, ki je šibkeje povezano z zbiranjem podatkov in se bolj osredotoča na njihovo predstavitev.

E – *Točka (b) prvega vprašanja za predhodno odločanje*

25. Predložitveno sodišče z drugim podvprašanjem predlaga Sodišču, naj pojasni, ali lahko „izbor ali razporeditev“ vsebin baze podatkov, katerih preizkus omogoča preveritev obstoja predpostavk za varstvo z avtorsko pravico, pomenita tudi pomemben dodatek predhodno obstoječim podatkom.

26. V bistvu se sprašuje, ali postopek „izbora ali razporeditve“, ki se mu lahko zagotovi varstvo na podlagi člena 3, pomeni na primer dejanje dodelitve dodatnih posebnih značilnosti podatku, ki je vključen v bazo podatkov. Predložitveno sodišče kot primer omenja dejanje določitve datuma določene tekme med nogometnima moštvoma.

27. Menim, da navedeno podvprašanje izhaja iz napačne predpostavke. Vse informacije v zvezi z vsako tekmo določenega prvenstva je namreč *treba šteti za dokončne, preden se podatki vnesejo v bazo podatkov*. Kot je Sodišče že pojasnilo, začetni podatki, ki so vključeni v bazo podatkov, v primeru sporeda nogometnih tekem niso vsa moštva in vsi mogoči datumi, *temveč posebne okoliščine vsake*

posamezne tekme, ki se bo morala odigrati (datum, moštvi, kraj itd.)[11]. Z drugimi besedami, določitev vseh značilnosti vsake tekme se opravi v fazi ustvarjanja podatkov – ki je, kot smo lahko videli, izključena iz varstva na podlagi Direktive – in je ni mogoče šteti za rezultat ali posledico organizacije podatkov v bazi podatkov.

28. Nasprotno se zdi, da predložitveno sodišče izhaja iz predpostavke, da so v bazo podatkov v praksi vključeni nekateri preprosti seznami: vsa moštva prvenstva, vsi datumi in vsi mogoči časovni razporedi za tekme. S tega vidika bi se določitev posebnih značilnosti vsake tekme (zadevni moštvi, dan in ura) izvedla *po* vključitvi začetnih podatkov v bazo podatkov. Taka določitev bi bila *rezultat* baze podatkov.

29. Menim, da je taka razlaga dejstev napačna. V bazo podatkov ni treba vključiti splošnih seznamov moštev, datumov in mogočih časovnih razporedov. Vanjo je nasprotno treba vključiti že vse posamezne tekme, ki jih bo treba odigrati, *vsako s svojimi popolnimi značilnostmi*: ura, datum, moštvi. Prehod iz splošnih seznamov (na primer moštva A, B, C, D itd., datumi x, y, z itd.) na določitev posameznih tekem (na primer, moštvo A proti moštvu B na dan x) *se izvede v fazi ustvarjanja podatkov*, preden se ti vključijo v bazo podatkov.

30. Zato niso upoštevne precej podrobne ugotovitve tožečih strank v postopku v glavni stvari v smeri dokazovanja, da opravilo določitve značilnosti vsake posamezne tekme ni popolnoma samodejno ter nasprotno zahteva precejšnjo sposobnost in znanje. Taka dejavnost se namreč izvede popolnoma ločeno in pred dejavnostjo ustvarjanja baze podatkov.

31. Pravkar navedeno razlago potrjuje Sodišče v isti sodni praksi, natančneje v delih, v katerih poudarja nujnost, da imajo posamezne sestavine baze podatkov neodvisno informativno vrednost[12]. Menim namreč, da za pristno „informativne“ ni mogoče šteti splošnih seznamov moštev, datumov in časovnih razporedov. Tako vrednost ima lahko le celota značilnosti vsake posamezne tekme.

32. Glede na navedeno menim, da bi morali na podvprašanje, če je zastavljeno abstraktno in ni vpeto v okoliščine te zadeve, odgovoriti pritrdilno. Z drugimi besedami, priznanje velike pomembnosti predhodno obstoječim podatkom – ki se izvede z vključitvijo teh podatkov v bazo podatkov – lahko pomeni „razporeditev vsebine“, ki se lahko upošteva za varstvo z avtorsko pravico. Po mojem mnenju namreč ni dvoma, da je pri zapleteni presoji, ali se bazi podatkov prizna varstvo z avtorsko pravico, mogoče v duhu Direktive upoštevati dejstvo, da se z vključitvijo podatkov v bazo podatkov tem doda dodatna vrednost ali pomen. Prav to pa je namen določbe, ki želi zaščititi tisto, kar se bazi podatkov na kakršen koli način „doda“ v primerjavi z začetnimi podatki, ki so vanjo vključeni. V primeru podatkov, ki so značilni za tekme nogometnega prvenstva, pa so ti *vsi* del začetnih podatkov in ne rezultat njihove vključitve v bazo podatkov.

F – *Točka (c) prvega vprašanja za predhodno odločanje*

33. Predložitveno sodišče s tretjim podvprašanjem Sodišče sprašuje o pojmu „intelektualna storitev“ avtorja baze podatkov. To je očitno povezano s tem, da člen 3 Direktive varstvo z avtorsko pravico pogojuje prav z dejstvom, da je baza podatkov zaradi izbora ali razporeditve svoje vsebine avtorjeva intelektualna stvaritev. Predložitveno sodišče natančneje sprašuje, ali za intelektualno stvaritev zadošča precejšen prispevek v delu in veščine („significant labour and skill“) ali ne.

11 — V opombi 3 navedene sodbe Fixtures Marketing (C-46/02), točki 41 in 42; Fixtures Marketing (C-338/02), točka 31, in Fixtures Marketing (C-444/02), točka 47.

12 — Glej opombo 10 zgoraj.

34. Menim, da tudi tretje podvprašanje, tako kot predhodno podvprašanje, po vsej verjetnosti izhaja iz napačne predpostavke, da naj bi bil trud, ki so ga družbe organizatorke vložile za določitev moštev, datumov in časovnih razporedov različnih prvenstvenih tekem ter nedvomno zahteva določen obseg dela in organizacijskih izkušenj, povezan z vzpostavitvijo baze podatkov. Kot sem navedel zgoraj, pa je ta trud dejansko treba vložiti v predhodni fazi, to je v fazi ustvarjanja podatkov, ki je ni mogoče upoštevati pri presoji pravice do varstva baze podatkov.

35. Vsekakor menim, da je, tudi če bi prezrli ta preudarek in bi predlog nacionalnega sodišča obravnavali na abstraktni ravni, odgovor obvezen: varstvo z avtorsko pravico je odvisno od dejstva, da je za bazo podatkov značilen element „kreativnosti“, in ne zadostuje, da je ustvarjanje baze podatkov zahtevalo delo in veščine.

36. Znano je, da v Uniji obstajajo različni standardi v zvezi s stopnjo izvirnosti, ki se na splošno zahteva za priznanje varstva z avtorsko pravico [13]. Natančneje, v nekaterih državah Unije, za katere je značilna tradicija *common law*, je običajno upoštevno merilo obilica „dela, veščin ali truda“ (labour, skills or effort). Iz tega razloga so, na primer, v Združenem kraljestvu baze podatkov pred začetkom veljavnosti Direktive na splošno uživale varstvo z avtorsko pravico. Baza podatkov je bila zaščitena z avtorsko pravico, če je ustvarjalec moral za njeno vzpostavitev vložiti določen trud ali uporabiti določene veščine. Nasprotno pa se v državah s kontinentalno tradicijo za priznanje varstva z avtorsko pravico na splošno zahteva, da delo vsebuje element kreativnosti ali da na neki način izraža osebnost svojega avtorja, čeprav je vedno izključena kakršna koli presoja o kakovosti ali „umetniški“ naravi dela.

37. V zvezi s tem torej ni dvoma, da je Direktiva glede varstva z avtorsko pravico sprejela pojem izvirnosti, ki presega preprost „mehanski“ trud, potreben za zbiranje in vključitev podatkov v bazo podatkov. Da se baza podatkov zaščiti z avtorsko pravico, mora biti avtorjeva „intelektualna stvaritev“, kot to izrecno določa člen 3 Direktive. Ta izraz ne dopušča nikakršnih dvomov in povzema tipično pravilo avtorskega prava iz kontinentalne tradicije.

38. Jasno je, da ni mogoče enkrat za vselej na splošno določiti, kdaj obstaja „intelektualna stvaritev“. Gre za presojo, ki v tem primeru, kot sem navedel, ni potrebna. Vsekakor pa je za to presojo, kadar je potrebna, pristojno nacionalno sodišče, ki jo izvede na podlagi okoliščin vsakega posameznega konkretnega primera.

39. Sodišče je glede tega že podalo nekaj napotkov in predvsem poudarilo, da varstvo z avtorsko pravico, ki ga člen 3 Direktive priznava bazam podatkov, tako kot člen 1(3) Direktive 91/250 [14] računalniškim programom in člen 6 Direktive 2006/116 [15] fotografijam, predvideva, da gre za „izvirna dela v smislu, da so avtorjeve intelektualne stvaritve“ [16].

40. V zvezi s tem je Sodišče že odločilo, da gre za avtorjevo intelektualno stvaritev, kadar delo izraža njegovo osebnost: preverja se torej, ali je avtor lahko pri tem svobodno in ustvarjalno izbiral. [17] Poleg tega je pojasnilo, da potrebna izvirnost načeloma ni podana, če tehnična funkcija dela določa njegove značilnosti. [18]

13 — Že v prvotnem predlogu Direktive Komisije z dne 13. maja 1992 (COM(92) 24 konč.) so bila nacionalna razhajanja v zvezi z izvirnostjo navedena med razlogi za harmonizacijo varstva baz podatkov (glej točko 2.2.5).

14 — Direktiva Sveta 91/250/EGS z dne 14. maja 1991 o pravnem varstvu računalniških programov (posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 114).

15 — Direktiva 2006/116/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (Kodificirana različica) (UL L 372, str. 12).

16 — Sodba z dne 16. julija 2009 v zadevi Infopaq International (C-5/08, ZOdl., str. I-6569, točka 35). Ugotoviti je treba, da navedene tri direktive uporabljajo terminologijo, ki je v nekaterih jezikih enaka, medtem ko je v drugih (kot na primer v italijanščini), čeprav gre le za majhne razlike, jasno izkazan namen zakonodajalca, da se sklicuje na enak pojem.

17 — Sodba z dne 1. decembra 2011 v zadevi Painer (C-145/10, ZOdl., str. I-12533, točki 88 in 89).

18 — Sodba z dne 22. decembra 2010 v zadevi Bezpečnostní softwarová asociace (C-393/09, ZOdl., str. I-13971, točka 49).

41. Zakonodajalec Direktive je v bistvu poskušal doseči neke vrste kompromis/sporazum med smernicami, ki so ob sprejetju Direktive obstajale v različnih državah Unije. Za varstvo z avtorsko pravico je bil izbran „strožji“ model držav s kontinentalno tradicijo, medtem ko je bilo za varstvo *sui generis* uporabljeno upoštevno merilo, ki je v praksi bližje merilu iz tradicije *common law*.[19]

42. Kot lahko vidimo, gre bolj za splošne napotke, ki pa jih ni treba podrobno preučiti v nadaljevanju, ker se – kot sem navedel zgoraj – v primeru koledarja nogometnih tekem v bazi podatkov združujejo neodvisne in že popolne informacije, *ki s svojo vključitvijo v bazo podatkov ne pridobijo nobene dodatne vrednosti*.

43. Dejstvo, da je za varstvo z avtorsko pravico za baze podatkov določena precej strožja zahteva glede izvirnosti, seveda ne pomeni, da „mehanski“ trud za zbirko podatkov ni upošteven za Direktivo. Nasprotno, bistveni cilj njenega člena 7 v zvezi z varstvom *sui generis* je prav cilj varstva tovrstnih dejavnosti. To, da Sodišče ni zavrnilo njegove uporabe v primeru sporedov nogometnih tekem, mu ne odvzema splošnejšega pomena.

44. Zato ostaja dejstvo, da je lahko načeloma tudi spored nogometnih tekem pod določenimi pogoji varovan z avtorsko pravico, če avtor v njegovo dejansko izvedbo vnese dovolj izvirnosti. Na primer, spored, za katerega je značilen poseben način predstavitve tekem, z uporabo barv in drugih grafičnih elementov, bi lahko nedvomno zaslužil varstvo z avtorsko pravico na podlagi Direktive. Vendar bi tako varstvo pokrivalo le *načine* prikaza in ne podatkov, ki jih vsebuje. Iz tega ne izhaja, da je v obravnavanem primeru za spored nogometnih tekem, ki so ga izdelale družbe organizatorke prvenstev, značilen kakršen koli izviren način predstavitve podatkov: vendar pa mora to okoliščino preveriti nacionalno sodišče, ki mora pri tem upoštevati tudi zgoraj navedene napotke Sodišča.

G – *Predlog glede prvega vprašanja za predhodno odločanje*

45. Proučitev treh podvprašanj je omogočila pojasnilo nekaterih bistvenih vidikov varstva baz podatkov z avtorsko pravico na podlagi Direktive. Natančneje je pojasnjeno, da truda, vloženega za ustvarjanje podatkov, ni mogoče upoštevati pri presoji pravice do varstva baze podatkov (prvo podvprašanje). Drugič, videli smo lahko, da čeprav je dodatek novih podatkov k predhodno obstoječim podatkom zaradi njihove vključitve v bazo podatkov lahko pomemben za presojo, ali obstaja pravica do varstva, se v primeru serije nogometnih tekem, ki so vključene v bazo podatkov, ne preverja „obogatitev“ predhodno obstoječih podatkov (drugo podvprašanje). Nazadnje je ugotovljeno, da le obilica truda ali veščin ne zadošča, da bi bazo podatkov šteli za intelektualno stvaritev, ki je varovana z avtorsko pravico (tretje podvprašanje). Na podlagi teh ugotovitev je zdaj mogoče oblikovati odgovor na prvo vprašanje za predhodno odločanje.

46. Sodišču torej predlagam, naj na prvo vprašanje za predhodno odločanje odgovori tako, da se baza podatkov lahko zaščiti z avtorsko pravico v skladu s členom 3 Direktive 96/9/ES le, če gre za avtorjevo izvirno intelektualno stvaritev. Za to ni mogoče upoštevati dejavnosti, ki se izvedejo za ustvarjanje podatkov. Dejavnost ustvarjanja podatkov v primeru sporeda nogometnih tekem pomeni določitev vseh podatkov v zvezi z vsako posamezno tekmo.

IV – Drugo vprašanje za predhodno odločanje

47. Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem za predhodno odločanje Sodišče sprašuje, ali je varstvo z avtorsko pravico, določeno z Direktivo, edino tovrstno mogoče varstvo za bazo podatkov oziroma ali lahko, nasprotno, nacionalno pravo prizna enako varstvo tudi bazam podatkom, ki v smislu Direktive ne izpolnjujejo potrebnih zahtev.

19 — V tej točki glej tudi *Working Paper* Komisije, naveden v opombi 6, točka 1.1.

48. Isto nacionalno sodišče v sklepu jasno navaja, da ima le zelo rahle dvome glede odgovora na vprašanje in da je nanj v resnici mogoče hitro odgovoriti. Jasno je namreč, da je Direktiva na področju varstva baz podatkov z avtorsko pravico izvedla temeljito uskladitev, ki ne dovoljuje dodatnih pravic, priznanih na ravni držav.

49. Že iz besedila uvodnih izjav Direktive je nedvoumno razvidno, da je bila taka volja zakonodajalca. Na primer, v uvodni izjavi 3 je tako navedeno:

„ker je obstoječe razlike, ki izkrivljajo delovanje notranjega trga, treba odpraviti, nove pa preprečiti, medtem ko razlik, ki ne škodujejo delovanju notranjega trga ali razvoju informacijskega trga v Skupnosti, ni treba odpraviti oziroma preprečiti“.

50. V uvodni izjavi 12 je podan enak način razmišljanja:

„ker do takih naložb v sodobne sisteme za shranjevanje in obdelavo informacij v Skupnosti ne bo prišlo, če se ne uvede stabilen in enoten sistem pravnega varstva za varstvo pravic izdelovalcev baz podatkov“.

51. Menim, da je za dokončen odgovor na vprašanje vendarle pomemben člen 14 Direktive. Ta določba določa posebno prehodno ureditev za baze podatkov, ki so bile predhodno varovane z avtorsko pravico na podlagi nacionalnih predpisov in ne izpolnjujejo zahtev za varstvo z avtorsko pravico na podlagi Direktive. Take baze podatkov ohranijo varstvo z avtorsko pravico za preostalo obdobje varstva, ki je bilo priznano na podlagi nacionalnega sistema pred Direktivo. Očitno je, da določba ne bi imela nobenega smisla, če bi lahko nacionalno pravo po začetku veljavnosti Direktive še naprej brez časovnih omejitev priznavalo varstvo bazi podatkov, ki ne izpolnjuje zahtev iz Direktive. Če bi se „nacionalna“ avtorska pravica tako še naprej uporabljala samostojno, ne bi bilo namreč nobene potrebe za določitev prehodne določbe za baze podatkov, ki v skladu z Direktivo niso dovolj izvirne, da bi zaslužile tovrstno varstvo.

52. Na drugo vprašanje za predhodno odločanje je zato treba odgovoriti tako, da Direktiva nasprotuje temu, da nacionalno pravo priznava varstvo z avtorsko pravico bazi podatkov, ki ne izpolnjuje zahtev, ki so navedene v členu 3 te direktive.

V – Predlog

53. Na podlagi navedenih ugotovitev predlagam Sodišču, naj na vprašanji za predhodno odločanje, ki jih je postavilo Court of Appeal, odgovori:

1. Baza podatkov se lahko zaščiti z avtorsko pravico v skladu s členom 3 Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 96/9/ES z dne 11. marca 1996 o pravnem varstvu baz podatkov le, če gre za avtorjevo izvirno intelektualno stvaritev. Za to ni mogoče upoštevati dejavnosti, ki se izvedejo za ustvarjanje podatkov. Dejavnost ustvarjanja podatkov v primeru sporeda nogometnih tekem pomeni določitev vseh podatkov v zvezi z vsako posamezno tekmo.

1. Navedena direktiva nasprotuje temu, da nacionalno pravo priznava varstvo z avtorsko pravico bazi podatkov, ki ne izpolnjuje zahtev, ki so navedene v členu 3 te direktive.